

TUDATOS VÁSÁRLÓ PIACI JELENTÉS

2014-2016

MIÉRT?

A PÉNZÜNK SZAVAZAT - AKÁR AKARJUK, AKÁR NEM

A Tudatos Vásárló Piaci Jelentés számszerűsíti azoknak a nap mint nap meghozott vásárlói döntéseknek az értékét, amelyekkel a fogyasztók egy fenntarthatóbb, igazságosabb és méltányosabb világra szavaznak. A Jelentés a tudatos vásárlói döntések forintban kifejezett piaci értékét becsli meg. Reméljük, hogy a közzétett számok és trendek ösztönzik azokat a vállalkozásokat, amelyek tevékenységük alapjává kívánják tenni a fenntarthatóságot és a felelős működést, és segítik a fenntarthatóságért rendületlenül tevékenykedő civilszervezetek, a témát kutató szakértők munkáját.

A Jelentés három szervezet, a fenntartható, etikus fogyasztásért már 15 éve dolgozó Tudatos Vásárlók Egyesülete, Magyarország első értékalapú közösségi bankja, a MagNet Bank, és a piackutatási szakértő GfK együttműködésében jött létre.

Magyarországon több, mint kilencmillió ember hoz naponta, de legalább hetente valamilyen fogyasztói döntést. Ez óriási erő. Ha e döntéseknek csak egy része – reméljük továbbra is növekvő része – tudatos etikailag és környezetileg, ha tudatosan használjuk a pénzünket, amikor termékeket vagy szolgáltatásokat választunk, azzal már komoly lépéseket tehetünk a fenntarthatóság felé vezető úton.

MIT ÉS HOGYAN?

TOJÁSTÓL A NAPELEMIG

Négy plusz egy fő területet néztünk meg közelebbről, amelyek életstílusunk legsúlyosabb környezeti hatását adják: az élelmiszer-fogyasztás, a lakásfenntartás, a közlekedés és szabadidő mellett összesítettük az értékalapú pénzügyek, és bojkottok értékét. Az élelmiszer témakörén belül a bio- és a fairtrade (méltányos kereskedelmi) termékek, a szabadtartásos csirke és tojás fogyasztását, a termelői piacok és a közösségi mezőgazdálkodás forgalmát mértük. A közlekedés és szabadidő területén a biciklizésre, az elektromos autókra, közösségi közlekedésre és az ökoturizmusra fordított forintokat összesítettük. A lakásfenntartási kiadások között az energiahatékony háztartási eszközökre, a napelem beruházásokra és a javítószolgáltatásokra költött összegek szerepelnek. A pénzügyek két fő mutatója az értékalapú bankoknál elhelyezett betétek összege, illetve a fenntarthatósággal összefüggő területekbe befektető alapokban tartott pénzügyösszeg. Külön mértük a bojkottok értékét: az a forintösszeg, amelyet máshol költöttünk el azért, mert elégedetlenek voltunk egy termék vagy egy vállalat környezeti, társadalmi teljesítményével.

ÍGY JÖTT KI

Az egyes fogyasztási területek felméréséhez különböző módszereket és ezek kombinációit használtuk. Bizonyos mutatók piackutatási méréseken alapulnak, máshol a főbb piaci szereplőktől bekért adatokkal, becslésekkel számoltunk, egyes számokat az európai vagy magyar hivatalos statisztikai jelentések alapján kaptunk meg, és volt, hogy mi magunk becsültük a különböző forrásokból hozzáférhető részadatok alapján.

AMI NINCS A JELENTÉSBEN

2017-ben először jelentik meg a Tudatos Vásárló Piaci Jelentés, és biztosak vagyunk abban, hogy a piac mérete meghaladja az itt bemutatott értékeket. Ennek az egyik oka, hogy az első év a módszerek kipróbálásának, csiszolásának az éve volt, így több fogyasztási terület mérésére egyelőre még nincs megoldásunk vagy erőforrásunk. Így például kimaradtak a Jelentésből a becsléseink szerint jelentős és növekvő piacot képviselő környezetbarát termékek (ökocímke), a bio- és a natúrkozmetikumok, a fenntartható halászatból- vagy erdőgazdálkodásból származó termékek, a háztartási szintű energiahatékonysági és megújuló energia beruházások többsége. Szintén fontos megjegyezni, hogy bár az újrahasználat a fenntartható fogyasztás egyik fontos összetevője, módszertani okok miatt jelentésünk csak az úgynevezett elsődleges piacról mutat be adatokat. Nem tudtuk például megbecsülni a használt ruhákra, biciklikre vagy akár bútorokra költött összegeket. Más esetben, például a megújuló energiából származó áramfogyasztás esetén nem jutottunk hozzá a megfelelő adatokhoz. Szintén módszertani okok miatt a bojkottok értékét csak a 2017 áprilisát megelőző 12 hónapra becsültük meg.

AZ ELMÚLT HÁROM ÉV

Az adatok három év fogyasztási adatainak összegét mutatják: 2014-2016. Minden olyan fogyasztói döntést igyekeztünk bevonni a vizsgálatba, amelynek révén csökken életstílusunk ökológiai lábnyoma vagy hozzájárulunk mások jólétéhez, tekintet nélkül arra, hogy ezeket a döntéseket milyen szándékkal hozták.

AZ ÖSSZEG TEHÁT...

2014-2016 között **1014 milliárd forint** volt a tudatos vásárlói döntések értéke. Ebből élelmiszerre 359,5 milliárd, lakásfenntartásra 237 milliárd, közlekedés és szabadidőre 334 milliárd, pénzügyekre 83,7 milliárd forint jutott. Ezen felül a bojkottok becsült értéke az elmúlt 12 hónapban 129 milliárd forint volt – a felnőtt lakosság 17%-a, több mint 1,2 millió ember bojkottált termékeket és szolgáltatásokat etikai, elvi okokból. A Jelentés azt mutatja, hogy egyre több fogyasztó választja a fenntartható, felelős megoldásokat – szinte minden vizsgált területen dinamikusan nő a fenntartható fogyasztásra költött összeg.

Az 1014 milliárd forintból a két legnagyobb szeletet képviselő terület a piacok és biopiacok forgalma (334 milliárd), valamint a közösségi közlekedés (239 milliárd). Bár a közösségi közlekedés környezeti előnye vitathatatlan az egyéni megoldásokkal szemben, a piacok átalakuló kínálata egyre kevésbé tükrözi a fenntarthatóságot. Amellett, hogy virágkorukat élik a helyi és kézműves piacok, a tipikus mai piacok kínálatában sokszor megjelennek a szezonon kívüli, sokat utaztatott és nagyüzemi körülmények között előállított élelmiszerek – ezek kiszűrésére az összesített forgalomból sajnos nincs módszerünk.

Reménykeltő viszont, hogy az élboly további versenyzői – az energiahatékony háztartási gépek (179 milliárd), az értékalapú bankolás (79,1 milliárd) és a biciklizés (46,7 milliárd) – mind valós társadalmi vagy környezeti hozzáadott értékkel bírnak.

A legapróbb szegmensek a fairtrade (méltányos kereskedelem, 612 millió forint) és a közösségi mezőgazdálkodás (213 millió forint). Bár vannak előzményeik, ezek a lehetőségek még csak pár éve vannak jól láthatóan jelen Magyarországon.

Épp az egyik legkisebb piaci rész, a méltányos kereskedelem (fairtrade) értéke nőtt a leginkább 2014 és 2016 között. A közel hétszeres növekedés egyik motorja, hogy az ÖMV benzinkúthálózat 2016

közepe óta fairtrade kávé árul kútjain. A benzinkúti kávé nélküli növekedés is figyelemre méltó 27%. Több mint háromszorosára nőtt az elektromos autók piaca is, aminek háttérében valószínűleg az újonnan elérhető állami támogatások és a töltőállomások javuló hozzáférhetősége áll. Szintén masszívan növekszik a bioélelmiszerek piaca és a közösségi mezőgazdaságok forgalma – mindkettő 50% fölötti arányban nőtt az elmúlt három évben. A bioélelmiszereknél azt látjuk, hogy szinte az összes nagyobb kereskedelmi- és drogérialánc növelte a feldolgozott biotermékek kínálatát. Ez nagy lendületet ad a növekedésnek, hiszen egyre gyakrabban vásárolunk élelmiszert ezeknél a láncoknál. A közösségi mezőgazdálkodás látványos növekedése a városok környékére koncentrálódik, és egyik fontos oka, hogy eleve kis értékről indul a fejlődés. Az energiahatékony háztartási gépek forgalma 39%-kal nőtt az elmúlt három évben, amiben valószínűleg szerepe volt az államilag támogatott különböző csereprogramoknak. A legkisebb elmozdulást a fenntarthatósággal összefüggő területekbe befektető pénzügyi alapok eszközértéke mutatja – itt plusz 3% változás történt az évek alatt. Összességében azt látjuk, hogy a romló tendenciát mutató piacok és a közösségi közlekedés kivételével a tudatos vásárlás összes területe növekszik.

ÉLELMISZER – 359 milliárd Ft

2014-2016 közötti három évben a magyar háztartások legalább 359 milliárd forintot költöttek élelmiszereire úgy, hogy közben jót tettek a környezetükért, más emberek életéért vagy saját egészségükért.

612 millió forintért választottak fairtrade, azaz **méltányos kereskedelem**ből származó élelmiszert. A méltányos kereskedelem garantálja a kizsákmányolás-mentes termelést, a gazda kiszámítható és méltányos megélhetését, bizonyos esetekben a termelő közösségek jólétét. Legalább 213 millió forintért vásároltak élelmiszert **közösségi mezőgazdaságoktól** a gazda és a fogyasztók együtt-

működésére épülő közvetlen értékesítési rendszerekből. Az **állatjóléti** szempontokat figyelembe vevő szabadtartásos gazdálkodásból származó baromfihúsból, illetve tojásokból 5,4 milliárdnyi fogyott. A környezet védelmét, és az egészséges élelmiszert biztosító **bioélelmiszereket** 19 milliárd forintért vettek a háztartások. **Piacokon, biopiacokon** 334 milliárd forint fordult meg.

A tojáson keresse
a 0 vagy 1-es kódot!

1HU172T02/8

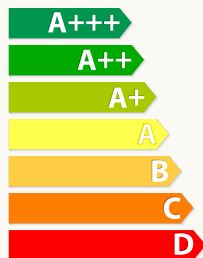
LAKÁSFENNTARTÁS - 237 milliárd Ft

A háztartásaink fenntartásának van az egyik legkárosabb hatása az ökológiai lábnyomunkra. 2014 és 2016 között 237 milliárd forintot költöttek a magyar háztartások azért, hogy ez a hatás csökkenjen.

A napelem **tisztább** és **biztonságosabb**, mint a hagyományos erőművek. 24 milliárd forintért került napelem a házak tetejére. Tárgyaink **élettartamának meghosszabbítása** csökkenti életmódunk környezetterhelését. 34 milliárd forintot költöttük arra, hogy háztartási gépeinket, szerszámainkat, ruháinkat, cipőinket, bútor-

inkat, sportszereinket, hangszereinket és szórakoztató eszközeinket **megjavítsuk** és megóvjuk a hulladékká válástól. 179,3 milliárd forintért vásároltak a magyar vásárlók **A+** vagy ennél magasabb **energiahatékonysági osztályba** tartozó hűtőgépeket, fagyasztókat, mosógépeket, szárítógépeket és mosogatógépeket.

179 milliárd Ft

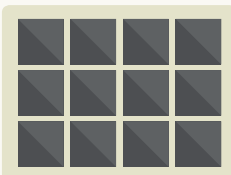
ENERGIAHATÉKONY HÁZTARTÁSI ESZKÖZÖK

34 milliárd Ft

JAVÍTÓSZOLGÁLTATÁSOK

24 milliárd Ft

NAPELEMEK

KÖZLEKEDÉS ÉS SZABADIDŐ – 334 milliárd Ft

A magyar háztartások legalább 334 milliárd forintot költöttek fenntarthatóbb közlekedésre és pihenésre 2014 és 2016 között.

Legalább 8,2 milliárd forintért töltötték szabadidejüket az emberek magyarországi nemzeti parkok **csodálatos ökoturisztikai** látványosságainál, például barlangásztak, csillagásztak, tereplovagoltak, arborétumokat, tájházakat, vadasparkokat vagy rezervátumokban élő állatokat néztek. A **kevesebb levegőszennyezéssel** haladó elekt-

romos autókra az elmúlt években 40,4 milliárd forintot költöttek. A tekerés **jó az egészségnek** és a **környezetnek**, növekvő népszerűségét jelzi, hogy 46,7 milliárd forintot költöttünk biciklikre. A kevesebb **egy főre jutó levegőszennyezéssel** járó közösségi közlekedést 239 milliárd forint értékben választották a magyar fogyasztók.

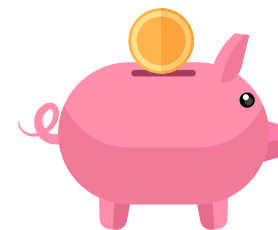

PÉNZÜGYEK – 83,7 milliárd Ft

2014 és 2016 között a magyar háztartások évente átlagosan 83,7 milliárd forintot tartottak értékalapú bankoknál és környezetvédelmi célú befektetési alapokban.

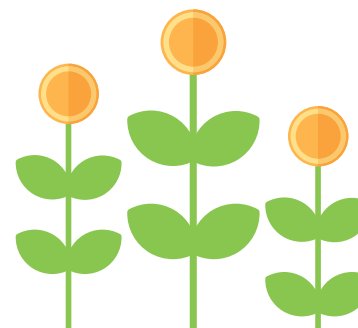
Évi átlagosan 79,1 milliárd forintot tartottak a magyar fogyasztók olyan banknál, amely tagja az **értékalapú bankok** nemzetközi szövetségének, a Global Alliance for Banking on Values-nak (GABV). Magyarországról a MagNet Bank a szervezet egyedüli tagja 2016-tól, korábban megfigyelő tag volt.

4,6 milliárd forint volt a **környezetvédelmi célú befektetési alap**okban tartott befektetések átlagos értéke. Az alapok megújuló energiával (szél, nap, víz, biomassza, geotermális energia), energiahatékonyssággal, vízkezeléssel, a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak kivédésével és környezetgazdálkodással foglalkozó vállalkozások részvényeibe vagy kötvényeibe fektetnek. Jelenleg négy ilyen befektetési alap létezik Magyarországon három pénzügyintézetnél.

79,1
milliárd Ft

ÉRTÉKALAPÚ BANKBETÉT

4,6
milliárd Ft

KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLÚ BEFEKTETÉSEK

BOJKOTTOK – 129 milliárd Ft

A 15-69 éves lakosság **17%-a, több mint 1,2 millió ember**, bojkottált élelmiszer, háztartási vegyi áru termékeket, boltokat vagy szolgáltatókat a 2017 áprilisát megelőző 12 hónapban. A bojkottok összértéke **129 milliárd forint** volt. Ezt az összeget vagy egyáltalán nem költötték el, vagy más termékekre, szolgáltatóra, más boltban költötték etikai, elvi kifogások miatt.

ENNYIT KÖLTÜNK MI

2014-2016 között minden egyes háztartás átlagosan **245 ezer forintot** költött fogyasztási cikkekre és szolgáltatásokra úgy, hogy azzal egy fenntarthatóbb, felelősebb világhoz járult hozzá.

ÉLELMISZER
86 738 Ft

PÉNZÜGYEK
20 225 Ft

LAKÁSFENNTARTÁS
57 289 Ft

KÖZLEKEDÉS
80 746 Ft

Javítószerkezetek
8 192 Ft

Fairtrade, méltányos
kereskedelem
148 Ft

Napelemek
5 773 Ft

Fenntartható
befektetések
1 096 Ft

Ökoturizmus-
nemzeti parkok
1 986 Ft

Közösségi
közlekedés
57 712 Ft

Szabadtartásos tojás
és baromfi hús
1 302 Ft

Termelői piacok
80 716 Ft

Közösségi
mezőgazdálkodás
52 Ft

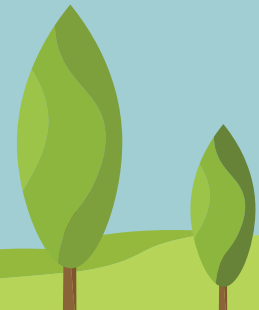
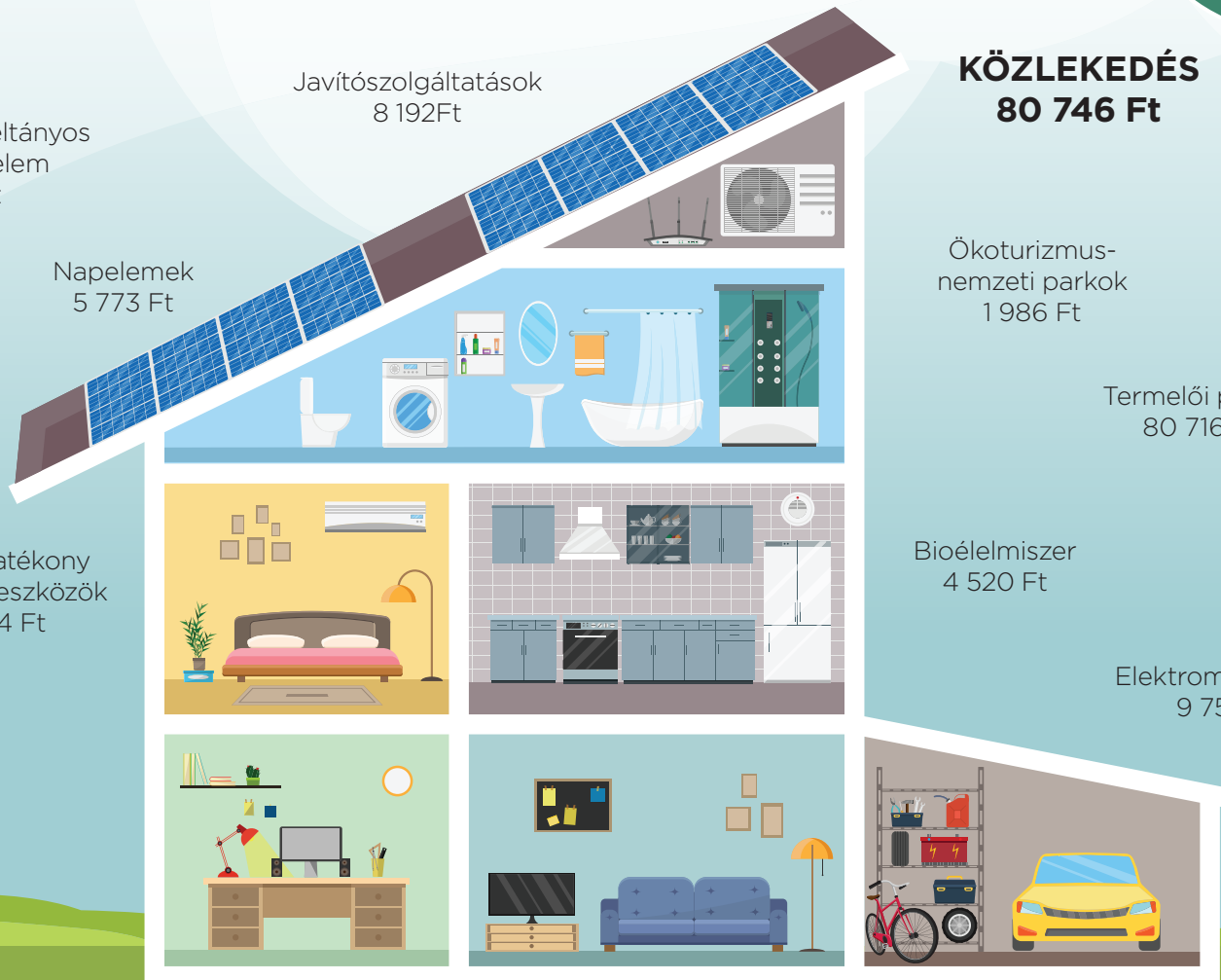
Energiahatékony
háztartási eszközök
43 324 Ft

Bioélelmiszer
4 520 Ft

Biciklik
11 296 Ft

Értékalapú bankolás
19 129 Ft

Elektromos autók
9 751 Ft

KÖSZÖNET

Köszönjük, hogy hozzájárultak a Tudatos Vásárló Piaci Jelentés elkészültéhez adatszolgáltatással, tanácsadással, önkéntes munkával: Rob Harrison (Ethical Consumer Research Association), Paizs László, Belügyminisztérium, Energiaklub, Földművelésügyi Minisztérium, Központi Statisztikai Hivatal, Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal, Magyar Kerékpáripari és Kereskedelmi Szövetség, Magyar Napelem Iparági Egyesület, Magyar Szabadtartásos Baromfitermelők Szövetsége, Zöldbolt.

KIMARADT VALAMI?

Ha a jövőben adatszolgáltatással, szakértői becsléssel vagy adománnyal segítené a Tudatos Vásárló Piaci Jelentés megjelenését, kérjük, jelentkezzen a Tudatos Vásárlók Egyesületénél a tve@tve.hu email címen.

IMPRESSZUM

Gulyás Emese: Tudatos Vásárló Piaci Jelentés 2014-2016

Kiadó: Tudatos Vásárlók Egyesülete, 1114 Budapest, Móricz Zs. körtér 3/A fsz. 3.

Telefon: (+36) 1 225 8136

www.tudatosvasarlo.hu, www.facebook.com/tudatosvasarlokegyesulete

Adószám: 18245770-1-43

Bankszámlaszám: 16200106-00108490 (MagNet Bank)

ISBN 978-963-88509-7-3

Internetes elérhetőség: www.tudatosvasarlo.hu/piaci-jelentes Köszönjük a megosztást!

Szerkesztés lezárva: 2017. április 10.

A Tudatos Vásárló Piaci Jelentés szakmai és módszertani háttérének kidolgozásában közreműködött a GfK és a MagNet Bank.

